

Валентин Красногоров

Маленькі трагедії

Переклад з російської Марія Мага

УВАГА! Всі авторські права на п'єсу захищені законами Росії, міжнародним законодавством, та належать автору. Права на переклад належать перекладачеві. Забороняється видання та перевидання п'єси та її перекладу, розмноження, публічне виконання, переклад на іноземні мови, внесення змін у текст п'єси при постановці без письмового дозволу автора.

ВНИМАНИЕ! Все авторские права на пьесу защищены законами России, международным законодательством, и принадлежат автору. Запрещается её издание и переиздание, размножение, публичное исполнение, перевод на иностранные языки, внесение изменений в текст пьесы при постановке без письменного разрешения автора.

Контакти з автором:

Тел 8-812-699-3701; 8-812-550-2146
7-951-689-3-689 (моб)
E-mail: valentin.krasnogorov@gmail.com
Site <http://krasnogorov.com/>

Контакти з перекладачкою: marymaga23@yahoo.com

Оглавление

ПІСНЯ НА ДВА ГОЛОСИ ДЛЯ ГЛУХИХ	3
ПРО ЩО ТИ ДУМАЄШЬ?	11
ПЕЛІКАНИ У ПУСТЕЛІ	20

ПІСНЯ НА ДВА ГОЛОСИ ДЛЯ ГЛУХИХ

Дійові особи

Чоловік

Дружина

(Кімната в будинку Чоловіка та Дружини. У центрі височіє подружнє ложе. Воно складається з двох присунутих один до одного впритул широких ліжок. Праворуч і ліворуч від ліжка - тумбочки, на кожній з них будильник, пачка цигарок, сірники. З кожного боку вішак-стійка. на одному вішаку висить халат Дружини, на іншому - одяг Чоловіка. У кімнаті стерильна чистота і непорушний, майже геометричний порядок. Ранок. ЧОЛОВІК і ДРУЖИНА лежать в ліжку. на тумбочці Чоловіка дзвонить будильник. ЧОЛОВІК натискає кнопку, рвучко сідає, але, прийшовши трохи до тями, знову відкидається на подушку. Через кілька секунд прокидається і ДРУЖИНА. Обидва довго лежать з відкритими очима, дивлячись в стелю, потім одночасно беруть, кожен зі своєю тумбочки, цигарки і довго курять, перш ніж ЧОЛОВІК вимовляє нарешті свою першу фразу)

ЧОЛОВІК: Не відключив будильник з вечора. Зовсім забув, що сьогодні вихідний. *(ДРУЖИНА продовжує мовчки курити. Пауза. ЧОЛОВІК понуро продовжує.)* Знову вихідний ... *(Гасить цигарку.)* Які у тебе на сьогодні плани?

ДРУЖИНА: *(Гасить сигарету.)* Ти ще будеш спати чи мені вже йти готувати сніданок?

ЧОЛОВІК: На мене не розраховуй - я цілий день буду зайнятий.

ДРУЖИНА: Я, мабуть, встану. Все одно вже не заснути.

ЧОЛОВІК: І якщо ти знову хочеш покликати гостей, попередь заздалегідь, щоб я вчасно пішов. *(Пауза.)*

ДРУЖИНА: Які у тебе на сьогодні плани?

ЧОЛОВІК: Чого ти мовчиш? Знову не з тієї ноги встала?

ДРУЖИНА: Май на увазі - йти до твоїх родичів я не збираюся. Сьогодні я хочу нарешті відпочити.

ЧОЛОВІК: Якщо ти не хочеш зі мною розмовляти, то так і скажи.

ДРУЖИНА: Ти скажеш хоч слово, чи я так і говоритиму сама до себе? *(Пауза. Відкидає ковдру.)* Ти як хочеш, а я встаю.

ЧОЛОВІК: Зажди. *(Хоче утримати Дружину, але його простягнута рука застигає на півдорозі. Здивовано.)* Що це? *(Починає обмацувати порожнечу між ліжками.)*

ДРУЖИНА: *(Глянувши нарешті на Чоловіка, з цікавістю стежить за його рухами.)* Що з тобою? *(ЧОЛОВІК не відповідає.)* Я тебе питаю - що сталося? *(ЧОЛОВІК не відповідає.)* Ти оглух, чи що? *(ЧОЛОВІК продовжує мовчки нишпорити руками в повітрі.)* Відповідай! *(ЧОЛОВІК в стані шоку сідає на ліжку.)* Ти захворів? *(ЧОЛОВІК не відповідає. Стривожено.)* З тобою все гаразд? Ти мене впізнаєш?

ЧОЛОВІК: Вчора цього не було.

ДРУЖИНА: Хто я? Як мене звати?

ЧОЛОВІК: А може, це сталося вже давно?

ДРУЖИНА: *(Неспокійно.)* Скажи, ти розумієш мої запитання?

ЧОЛОВІК: *(Злякано.)* Ти щось говориш або тільки ворушиш губами?

ДРУЖИНА: *(Стривожено.)* Дай, я помацаю твоє чоло. *(Її рука, протягнута до Чоловіка, зупиняється на півдорозі. Здивовано.)* Що це?

ЧОЛОВІК: Ти теж помітила? Як думаєш, що це? *(ДРУЖИНА не відповідає.)* Ти чуєш? *(ДРУЖИНА не відповідає. ЧОЛОВІК, склавши долоні, кричить.)* Ти мене чуєш? *(ДРУЖИНА мовчки дивиться на нього. ЧОЛОВІК хапає пачку цигарок, швидко пише на ній кілька слів і показує ДРУЖИНІ.)*

ДРУЖИНА: *(Негативно хитаючи головою.)* Ні, не чую.

ЧОЛОВІК: Тільки цього нам не вистачало. *(ЧОЛОВІК відкидує записку і починає повзати по ліжку, обмацуючи невидиму перешкоду і намагаючись знайти в ній пролом. ДРУЖИНА повторює його рухи. Ця гра триває досить довго.)*

ДРУЖИНА: *(Здаючись.)* Ні, це безнадійно.

ЧОЛОВІК: Як на зло, ти сьогодні маєш дуже спокусливий вигляд...

ДРУЖИНА: Ти щось сказав?

ЧОЛОВІК: *(Кричить.)* Я кажу: ти - сьогодні - дуже ... *(ДРУЖИНА хитає головою і знизує плечима, даючи знати, що вона нічого не чує. ЧОЛОВІК хапає пачку цигарок, пише і показує ДРУЖИНІ.)*

ДРУЖИНА: Не мели дурниць. Зараз не до цього. (Злазить з ліжка і накидає халат. **ЧОЛОВІК** зіскакує на підлогу і біжить по кімнаті в обхід ліжка на половину Дружини. На середині шляху лунає глухий удар. **ЧОЛОВІК** зі стогоном хапається за забиту голову і сповзає на підлогу. **ДРУЖИНА** хоче допомогти Чоловікові, але теж натикається на перешкоду. **ЧОЛОВІК** піднімається і сідає на край ліжка.)

ЧОЛОВІК: Зараз що-небудь вигадасмо. (Подумавши, **ЧОЛОВІК** лізе під ліжко в надії проникнути на половину Дружини. **ДРУЖИНА** з іншого боку ліжка повторює його рухи. Невдовзі подружжя вилазить з-під ліжок - кожен зі свого боку. Після хвилинного роздуму, **ДРУЖИНА** дістає з-під ліжка драбину і швидко лізе вгору, намагаючись знайти в стіні отвір. Драбина похитнулася, **ЧОЛОВІК** машинально кидається її підтримати, але замість цього хапається за забитий ніс, вивергаючи прокляття. **ДРУЖИНА** злазить з драбини, гарячково перетягує її на інше місце і знову намагається перелізти через стіну.)

ЧОЛОВІК: (скептично дивиться на неї). Припини, все одно нічого не вийде. (**ДРУЖИНА** переносить драбину і знову піднімається. **ЧОЛОВІК** в стрімкому пориві лізе вгору прямо по невидимій стіні і під стелею кричить **ДРУЖИНИ** в обличчя.) Не виходить, як ти не розумієш! (Падає на підлогу.)

ДРУЖИНА: (Падаючи з драбини.) Цього слід було очікувати. Якби в стіні була хоч найменша щілінка, ми б чули один одного. (**ЧОЛОВІК** дістає з-під ліжка молоток, приставляє до стіни зубило і починає довбати її лютими ударами. **ДРУЖИНА**, сидючи на драбині, спостерігає за ним. **ЧОЛОВІК** промахується, вдаряє по пальцях, скрикує, випускає з рук зубило, жбурляє молоток, люто тупотить ногами)

ЧОЛОВІК: Що ти вилупилась? Краще б допомогла.

ДРУЖИНА: Що?

ЧОЛОВІК: Де аптечка? (Простягає забиту руку. **ДРУЖИНА**, підхопившись, виходить, потім повертається, тримаючи в руках рукавички чоловіка.) На біса мені рукавички! Я ж просив аптечку! (**ДРУЖИНА** киває, лізе під ліжко, дістає звідти сокиру і простягає її Чоловікові). Ну до чого тут сокира? Невже ти мене зовсім не розумієш? А втім, давай її сюди. (**ДРУЖИНА** простягає сокиру. **ЧОЛОВІК** кидається за нею, але забивається чолом об стіну і, стогнучи хапається за голову. **ДРУЖИНА** підходить до телефону і набирає номер.)

ДРУЖИНА: Мама, у нас проблема. Не лякайся, нічого особливого. Між нами виросла стіна. Алло! Ти мене чуєш? Ну слава богу, я вже злякалася, що мене тепер ніхто не чує ... Так ось, стіна. Щось схоже з нами мало статися, я це давно відчувала. Він все гірше і гірше мене чув, все менше розумів. З кожним днем мені було все важче до нього підійти ... Я не хотіла тобі говорити, щоб не засмучувати ... Може, ти що-небудь порадиш? ... Мабуть, ти права. Я так і зроблю. Прямо зараз. *(Кладе слухавку. Поки ДРУЖИНА розмовляє, ЧОЛОВІК обережно йде до ліжка, витягнувши про всяк випадок руку вперед - йому набридло забиватись об порожнє місце. Заліпивши забите чоло пластиром, він дістає з-під ліжка кирку і лом, намагає стінку і з люттю починає робити під неї підкоп.)*

ДРУЖИНА: *(заглядаючи в довідник, набирає кілька різних номерів. ЧОЛОВІК, знявши кілька мостин, швидко поглиблює підкоп. ДРУЖИНА кладе слухавку і знову дзвонить.)* Мамо, ремонт квартир не відповідає. Тьфу, сьогодні ж вихідний ... Гарзд, я тобі ще передзвону. *(ДРУЖИНА кладе слухавку, повертається до Чоловіка і з подивом помічає, що він зник. Підлога розрита, поруч з ліжком купа землі і сміття.)* Ти де? *(Кидається до купи, але, вдарившись об стінку, хапається за голову. Несподівано з-під підлоги з'являється ЧОЛОВІК, з пластиром, весь в бруді і ванні.)* Що з тобою? Чому в тебе такий стрьомний вигляд?

ЧОЛОВІК: Кому ти дзвонила? Знову матусі? Сподіваюся, вона сюди не припреться?

ДРУЖИНА: Ти робив підкоп?

ЧОЛОВІК: Напевно, ця клята стіна продовжується вгору і вниз на цілий кілометр. Я не здивуюся, якщо вона розділяє всі інші квартири.

ДРУЖИНА: Як на зло, шафа з твого боку. У що мені одягатися? Хоча праска й тут, але вся білизна - там.

ЧОЛОВІК: Я весь час забуваю, що вона мене не чує.

ДРУЖИНА: Треба заспокоїтися і все обміркувати. *(Втомленою ходою ЧОЛОВІК і ДРУЖИНА йдуть до ліжка - кожен зі свого боку, лягають, одночасно беруть кожен зі свого тумбочки цигарки і довго курять.)*

ЧОЛОВІК: Не розумію, чого я завівся. Що, власне, змінилося? Ну не чує, ну не відповідає, так що? Не дертися ж через це на стіну. Зрештою, в цій ситуації є свої

переваги. Це навіть весело. По-своєму. (*Сідає і дивиться на Дружину.*) Ау!
(*ДРУЖИНА дістає з тумбочки дзеркало.*) Ку-ку! Тук-Тук! (*ДРУЖИНА розглядає себе в дзеркалі.*) Дивись, дивись ... У тебе, моя люба, досить непривабливий, я б навіть сказав, безглуздий вигляд. Ти зараз вся якась зім'ята, несвіжа, прокурена. Скільки разів я говорив тобі, що не люблю жінок, що палять - ти не звертала уваги. Для тебе мої слова взагалі не існують. (*ДРУЖИНА, дивлячись в дзеркало, потирає забите чоло*) І ось нарешті тебе бахнуло по голові. І де ж зараз твій байдуже -презирливий погляд? Адже у тебе завжди такий вираз обличчя, ніби ти знаєш наперед кожне моє слово, і тобі все набридло, і ти від усього втомилася. Так я тобі на це ось що скажу: ти нічого про мене не знаєш. Абсолютно нічого. Навіть того, що я спав з твоєю найкращою подругою. (*ДРУЖИНА повертає до Чоловіка голову. ЧОЛОВІК замовкає і з занепокоєнням вдивляється в обличчя Дружини.*) Ти мене почула, чи що? (*ДРУЖИНА продовжує дивитися на Чоловіка. Знервовано.*) Скажи що-небудь! (*ДРУЖИНА знову повертається до дзеркала. ЧОЛОВІК дістає пістолет, підносить його до вуха Дружини і стріляє в повітря. ДРУЖИНА не реагує. ЧОЛОВІК із задоволенням відкидає пістолет.*) Так, я з нею спав. Навіщо? Не знаю. Задоволення мені це не принесло. Я міг би спробувати пояснити тобі, але ... (*Безнадійно зітхає.*)

ДРУЖИНА: Він поруч і водночас нескінченно далеко. Неначе слухає мене, але не чує. Але до всього можна звикнути. До того ж, нічого нового. Треба взяти себе в руки. Я занадто серйозно до всього ставлюся. Жити треба легше. Я молода, здорова. Мені весело. Мені дуже добре. (*Починає співати.*)

ЧОЛОВІК: Ось чому я мовчу навіть тоді, коли з тобою розмовляю. Як в гостях, коли можна проговорити весь вечір і при цьому нічого не сказати. "Добрий вечір. Погода жахлива. Дуже цікавий фільм. Три-нуль. Так. Ні. Ситий. Дякуємо. На добраніч. Так і у нас з тобою. Організований обмін купюрами звичних слів, а все справжнє замкнено у сейфі. (*ДРУЖИНА продовжує співати.*) Все, що я тобі зазвичай кажу, це словесна мішура, звукова піна. Я не впускають в свій світ людей, не здатних його зрозуміти. Тобі це ясно? У мені все вирує, горить і вибухає, як в глибинах вулкану, накритого сніжною шапкою, а ти відчуваєш тільки холод і безмовність. (*Все більше розпалюючись.*) Але коли-небудь мій вогонь вирветься на свободу! І тоді стережись, чуєш? (*Стукає кулаками по стіні.*) Він все перекине, все спалить! Поверни голову, я тобі це кажу! І не сподівайся, що ця клята стіна дозволить тобі відмовчуватись. Зараз я рознесу її до бісу і скажу тобі все, що я думаю! Досить! На цей раз я змушу тебе

вислухати! (ЧОЛОВІК бігає вздовж стіни, б'є по ній кулаками, штовхає її ногою, потім хапає тумбочку і з розмаху кидає її в стіну. Тумбочка розвалюється на шматки. ЧОЛОВІК біжить до ліжка, дістає з-під нього електродріль і починає енергійно свердлити стіну. ДРУЖИНА продовжує співати. Після запеклої, але безплідної атаки ЧОЛОВІК безсило сідає на купу сміття і витирає з чола піт.)

ДРУЖИНА: (Перестаючи співати.) Не розумію, перед ким я прикидаюся. Я зовсім не хочу співати. Я хочу кричати. Адже все могло б бути інакше. (Чоловікові.) Ти чуєш? Якби не ти, все було б інакше! Я знала, що рано чи пізно цим все скінчиться. Я давно тебе попереджала, але ти не хотів мене слухати. А тепер пізно, пізно, пізно! Бачиш, до чого ми через тебе дійшли! (Схоплюється.) Але ти ще відплатиш мені за мої сльози! (Несамовито стукає кулаками по стіні.) За безсонні ночі! За твою байдужість! За твої зради! За моє розтопане життя! Ти чуєш? Я тебе ненавиджу! Ненавиджу!

ЧОЛОВІК: (дістає з-під ліжка трубу і сідає з нею на купу сміття) Моя труба її завжди чомусь дратує. Її взагалі все в мені дратує. Але тепер я зможу грати спокійно. (Починає грати на трубі.)

ДРУЖИНА: (Продовжує ридати.) Якби за всі ці роки ти хоч на хвилину спробував мене зрозуміти. З тобою чи без тебе - я завжди самотня. Адже ти анітрохи мене не любиш! Анітрохи! Хіба не так? (ЧОЛОВІК грає на трубі). Відгукнися, я прошу тебе! (ЧОЛОВІК грає). (Люто.) Ось і тепер, замість того, щоб щось зробити, ти холоднокровно дражниш мене своєю клятою трубою. Боягуз! Відчув себе в безпеці і осмілів. Але я доберуся до тебе! (Б'є по стіні драбиною. Гуркіт ударів заглушає звук труби. Знесилившись, ДРУЖИНА упускає драбину і сідає на підлогу.) Як тихо ... (ЧОЛОВІК продовжує грати.) Звідки в мені стільки злості?

ЧОЛОВІК: (Перестаючи грати.) Ясно одне: цей жах не може тривати вічно. Я просто не витримаю.

ДРУЖИНА: Ця тиша нестерпна. Треба щось робити.

ЧОЛОВІК: Потрібно щось робити. (Б'є по стіні трубою.) Треба щось робити ... Треба щось робити ...

ДРУЖИНА: Адже ж було нам колись добре. Недовго, але ж було! (Чоловікові.) Треба тільки пробитися один до одного, і тоді я спробую тобі все пояснити. Можливо, ти

зрозумієш ... Так більше не можна ... (Б'є по стіні сокирою, праскою, чим попало.) Не можна. Не можна. Не можна ...

ЧОЛОВІК: (Продовжуючи розбивати стіну трубою.) Треба пробити хоча б маленьку дірочку. Головне, щоб ти мене почула. Тоді я спробую тобі пояснити. Можливо, ще не пізно. Можливо, все можна змінити. (Б'є по стіні.). Усе. Усе. Все ... (Штурм стіни з обох сторін триває, поки ДРУЖИНА в знеможі не опускає руки.)

ДРУЖИНА: Невже все скінчено?

ЧОЛОВІК: Ні, так просто я не здамся. (ЧОЛОВІК відкидає трубу, підбігає до ліжка, відтягує свою ліжку - воно на колесах, - розгортає його поперек до стіни і з завзятістю фанатика обрушує, як таран, на стіну. ДРУЖИНА з іншого боку повторює дії Чоловіка. Після кількох потужних ударів з обох сторін ліжка розвалюються і перетворюються на купу дощок і ганчірок.)

ДРУЖИНА: (В розпачі.) Ну зроби ж, зроби що-небудь! (ЧОЛОВІК дістає помаранчевий пакет, перев'язаний мотузкою. ДРУЖИНА злякано кричить.) Ти збожеволів! Зупинись! (ЧОЛОВІК прив'язує до пакету динаміту запальну трубку з метровим шматком вогнепровідного шнура, встановлює заряд біля підніжжя стіни і підпалює шнур. Поки полум'я з шипінням і тріском повзе по шнуру, ЧОЛОВІК і ДРУЖИНА задкують до країв кімнати. Гримить вибух. Коли дим розсіюється, подружжя кидається один до одного, але шлях їм перегороджує невблаганна стіна. Змучені, в закопченому лахмітті, серед куп сміття, уламків скла і уламків меблів, покритих сажею, вони стоять в клубах диму і пилу один проти одного, притулившись долонями до стіни.)

ПРО ЩО ТИ ДУМАЄШЬ?

Дійови особи:

Чоловік;

Дружина;

Її брат;

Дівчина;

Начальник;

Секретарка;

Чоловік в бузковому;

Чоловіки в чорному;

Посильні;

Гості;

Робочі сцени

(На передньому плані порожньої сцени, трохи осторонь - стіл і кілька стільців. Ця обстановка позначає кімнату в квартирі Чоловіка та Дружини. Входить ЧОЛОВІК. Він повернувся зі служби. Його зустрічає звичним поцілунком ДРУЖИНА - зів'яла жінка з децю розпливчатою фігурою)

ДРУЖИНА. Доброго вечора, коханий. Будеш відразу вечеряти?

ЧОЛОВІК. Ні...так.

ДРУЖИНА. У тебе все гаразд?

ЧОЛОВІК. Так.

ДРУЖИНА. А я засмучена: зателефонувала мама і сказала, що той будинок вже продано.

ЧОЛОВІК. Так?

ДРУЖИНА. А я казала тобі: "Купуй, бо буде пізно." І, як бачиш, Я була права.

ЧОЛОВІК. Так.

ДРУЖИНА. Це нам покарання за боягузтво і повільність. У справах треба бути рішучим, інакше найкращі шматки дістаються іншим. Ти згоден?

ЧОЛОВІК. Так.

ДРУЖИНА. А мені так хотілося мати свій куточок ...

ЧОЛОВІК. Чим погана ця квартира?

ДРУЖИНА. Тим, що вона не наша. А власний будинок - це зовсім інша справа. Він сниться мені кожного дня: високі вікна, великий сад, підстрижені газони, пахучі квітники і навіть, можливо, тенісний корт ...

(По сцені, в глибині її, повільно проходить оголена дівчина. ЧОЛОВІК проводить її поглядом.)

Так, обов'язково корт. Це говорить про певний рівень, про приналежність до вищого світу ... Ти мене слухаєш?

ЧОЛОВІК. Так.

ДРУЖИНА. А по-моєму, ти відволікся.

ЧОЛОВІК. А здається, ми збиралися вечеряти.

ДРУЖИНА. Ти знову тікаєш від розмови.

ЧОЛОВІК. Я нікуди не тікаю. Я сиджу тут, уважно тебе слухаю і чекаю вечері.

ДРУЖИНА. Так що ти скажеш про корт?

ЧОЛОВІК. По-перше, я не вмю грати в теніс.

ДРУЖИНА. Це природно. Ось коли у нас буде корт ...

ЧОЛОВІК. І по-друге, якщо той будинок вже продано ...

ДРУЖИНА. Ми можемо купити інший.

ЧОЛОВІК. Ти, звичайно, націлена на той блакитний особняк з садом і галявиною?

ДРУЖИНА. Чому б ні?

ЧОЛОВІК. Нам він не по кишені.

ДРУЖИНА. Три роки тому він коштував в два рази дешевше.

ЧОЛОВІК. Три роки тому було три роки тому.

ДРУЖИНА. А скоро його ціна підскочить ще вдвічі. Не можна бути таким тюхтієм.

Якби

ти свого часу мене послухав, ми б уже давно були господарями цього дивовижного будинку з галявиною. Тоді він коштував копійки ... *(Оголена дівчина знову повільно перетинає сцену. ЧОЛОВІК проводить її поглядом.)* ... Ми могли купити його в розстрочку ... Ти мене зовсім не слухаєш! Про що ти думаєш?

ЧОЛОВІК. Про вечерю.

ДРУЖИНА. За п'ять хвилин вона буде на столі. Але спочатку скажи - ми купуємо будинок?

ЧОЛОВІК. Так, відразу, я не можу відповісти.

ДРУЖИНА. Мене цікавить тільки одне - ти за чи проти?

ЧОЛОВІК. За.

ДРУЖИНА. Нарешті я почула щось конкретне.

ЧОЛОВІК. Я за. Але у нас немає грошей.

ДРУЖИНА. Дурниці. Я вже все обдумала. Можна попросити в борг у мого брата. *(З'являється БРАТ - чоловік з грубою потилицею і вульгарними манерами.*

Поцілувавши сестру, він недбало сідає за стіл. ЧОЛОВІК з відразою дивиться на нього.)

ЧОЛОВІК. Я не хочу.

ДРУЖИНА. Чому?

ЧОЛОВІК. Не хочу і все.

ДРУЖИНА. Я знаю, ви з ним не ладите, але хіба в справах звертають увагу на почуття?

ЧОЛОВІК. Справа не в почуттях. Я знаю, чим це скінчиться: будинок буде куплений на мої

гроші, а господарювати в ньому буде твій брат.

ДРУЖИНА. Так стань мужиком, і ніхто не зможе над тобою господарювати.

ЧОЛОВІК. Навіщо тобі будинок?

ДРУЖИНА. Ой, не починай все спочатку. (*БРАТ, криво посміхнувшись, йде.*)

ЧОЛОВІК. І все-таки - навіщо тобі будинок?

ДРУЖИНА. У кожного є своя мрія, яка надає життю сенс і мету ... У тебе є мрія?

(*У глибині сцени знову з'являється ДІВЧИНА*)

ЧОЛОВІК. Є.

ДРУЖИНА. Яка?

ЧОЛОВІК. (*Зітхнувши.*) Ти не зрозумієш.

ДРУЖИНА. А ти мене розумієш?

ЧОЛОВІК. Думаю що так.

ДРУЖИНА. Думаю що ні. Ти питаєш, нащо мені будинок. А скажи, про що ще можна мріяти в моєму віці? Про молодість? Вона пішла. Про красу? Сподіваюся, я маю ще пристойний вигляд, але не варто себе занадто обманювати. Ось і залишається одне прагнення - мати власне гніздо, насиджене, постійне, яке буде пам'яттю про тебе твоїм дітям і внукам ...

(*ЧОЛОВІК і ДІВЧИНА мовчки слухають Дружину.*) Ти часто звинувачуєш мене у міщанстві і любові до речей. Але я ж не вимагаю від тебе ні суконь, ні коштовностей. Навпаки, я готова від усього відмовитися. Мені потрібен тільки будинок, де я буду господинею, де я все влаштую, як хочу ... (*ДІВЧИНА ласкаво тріпає Чоловікові волосся.*) Я вже продумала майбутній інтер'єр в усіх деталях. Ніякого розкошу, все просто, лаконічно. Тільки у вітальні я зроблю стилізацію під старовину, адже сучасний інтер'єр вишуканий, але холоднуватий. А вітальня буде острівцем старого затишку ... (*РОБОЧИ починають вносити крісла, дивани і ін.*) Меблі в ній будуть, мабуть, трішки смішні і громіздкі, але зручні: кілька глибоких крісел, добротний стіл з мореного дуба або горіха ...

(*Сцена швидко обростає меблями. РОБОЧИ відштовхують ДІВЧИНУ, відсувають убік ЧОЛОВІКА і ставлять між ними шафу. ЧОЛОВІК розгублено дивиться на навалу речей.*)

ЧОЛОВІК. Зупинись! (*ДРУЖИНА замовкає. РОБОЧИ зупиняються.*) Навіщо нам рояль?

ДРУЖИНА. А гості? Ти забув про гостей. Коли у нас буде свій будинок, ми зможемо запрошувати поважних осіб, влаштовувати музичні вечори ... (*Сцена наповнюється Гостями обох статей. Серед них - БРАТ дружини.*) Пора нарешті вилізти зі своєї шкаралупи і почати відкрите життя, повне цікавих контактів, зустрічей, знайомств ...

(ГОСТІ сидять, стоять, ходять, говорять, сміються, грають на роялі, танцюють, жують, п'ють. ДІВЧИНА відтіснена в кут, її майже не видно.) Ми навіть зможемо запрошувати твого начальника. У такому будинку прийняти його буде не соромно ...
(Входить огрядний чоловік з величними манерами. ЧОЛОВІК улесливо кидається йому назустріч і підводить до крісла. НАЧАЛЬНИК сідає. ЧОЛОВІК підносить йому келих і залишається стояти, шанобливо зігнувшись.) Наше життя абсолютно зміниться. Ми будемо веселі, незалежні, вільні ...

ЧОЛОВІК. Ні ні і ще раз ні. Цього не буде. *(Гості та меблі зникають.)* Ти ж знаєш, я - літератор ... або майже літератор. Мені потрібні усамітнення, спокій ...

ДРУЖИНА. У власному будинку у тебе буде великий кабінет.

ЧОЛОВІК. І великі борги, які доведеться віддавати все життя.

ДРУЖИНА. Тоді скажи - чого хочеш ти? Тільки ясно і коротко.

ЧОЛОВІК. Вечеряти. *(ДРУЖИНА мовчки подає вечерю ЧОЛОВІК неохоче починає колупати виделкою в тарілці.)*

ДРУЖИНА. Я приберегла для тебе приємну новину.

ЧОЛОВІК. Так?

ДРУЖИНА. Якщо ми будемо купувати будинок, мама згодна подарувати нам свої заощадження. *(ЧОЛОВІК зітхає.)* Ти не радий?

ЧОЛОВІК. Я дуже радий. А що вона вимагає натомість?

ДРУЖИНА. Яка у тебе дивна психологія. Зрозуміло, нічого. *(Помовчавши.)* Але жити їй, звичайно, доведеться з нами.

ЧОЛОВІК. А, ось в чому справа.

ДРУЖИНА. У неї ж не буде коштів.

ЧОЛОВІК. У неї і зараз немає коштів.

ДРУЖИНА. З тобою нудно і важко. Ти старієш. Тобі для щастя стало цілком досить ситної вечері, м'якого дивану і простого фільмика по телевізору. У тебе вже немає вогню, пристрасті, незадоволеності ... *(З'являється СЕКРЕТАРКА. Вона в окулярах, рухи її впевнені, діловиті і, разом з тим, шанобливі. Вона сідає за комп'ютер і завмирає, готова друкувати.)*

... ти став ледачий і неуважний. Скажи, наприклад, про що ти зараз думаєш?

ЧОЛОВІК. *(Прийшовши до тями.)* Про що? .. Якраз про свою незадоволеність. Про те, що треба мати мужність заради мрії розлучитися з тим, що вже маєш ...

(СЕКРЕТАРКА починає швидко друкувати, записуючи під диктовку монолог ЧОЛОВІКА.)

Про те, як важко зберегти своє "я" у виснажливій боротьбі з буденністю. Про творчість, про радість самовираження, про славу. Про те, що треба кинути ненависну службу, вирватися з рутини буднів і жити так, як вважаєш за потрібне. Про книгу, яку я скоро напишу і яку будуть читати на всіх континентах ...

(Входить посильний з видавництва і показує Чоловікові яскраву синю обкладинку.

ЧОЛОВІК заперечливо хитає головою. посильний демонструє зразок іншого палітурки - благородний вишневий сап'ян. ЧОЛОВІК ствердно киває. Посильні вносять зв'язки з сотнями екземплярів вишневої книги і ставлять їх перед Чоловіком. Входять ГОСТИ і шикуються в чергу. Продовжуючи диктувати, ЧОЛОВІК дарує кожному гостю книгу, ставлячи на

ній автограф. Секретарка невтомно записує його слова.)

..Моя книга знайде шлях до сердець мільйонів, тому що вона буде про кожного з нас.

До мене прийде популярність, за якою я, втім, не женуся ...

(Розгортає газету і бачить на першій сторінці свій величезний портрет.)

... а разом з популярністю прийде і багатство, до якого я прагну ще менше. Ось тоді, мабуть, можна буде купити і будинок.

ДРУЖИНА. Все це прекрасно, але я не розумію одного: чому для покупки будинку потрібно

спочатку прославитися? Адже можна і навпаки - спочатку купити, а потім прославитися.

ЧОЛОВІК. Мабуть, я трохи захопився. *(КНИГИ, ГОСТИ і посильні зникають.)*

Можливо, я не напишу книгу. *(Секретарка йде.)* І, швидше за все, не стану відомим. І вже, звичайно, не розбагатію. Але не в цьому справа.

ДРУЖИНА. Навіщо ж тоді порожні мрії?

ЧОЛОВІК. Мрії, навіть порожні, повинні піднімати, а не приземляти.

ДРУЖИНА. Не бачу нічого приземленого в прагненні мати свій кут. А коли він є - в бажанні його прикрасити. У будинок ми вкладаємо душу, він стає частиною нас самих. В потребі мати свій дах є щось біологічне, вона, можливо, закладена в нас ще з часів неандертальців, коли людина без печери була не людина ... *(З'являється ДІВЧИНА, підходить до ЧОЛОВІКА, притискається до його плеча.)* Недарма найдорожчі враження дитинства - це спогади про будинок, речі, дерева і кішку. Будинок дає людині відчуття спадкоємності, коренів, індивідуальності, пам'ять про своїх дідів і прадідів ... Ти знову мене не слухав ... Гей! Про що ти думаєш?

ЧОЛОВІК. Не знаю ... Про щось радісне, піднесений, недосяжне ... Можливо, про жінку.

ДРУЖИНА. Про яку жінку?

ЧОЛОВІК. Ні про яку. Взагалі.

ДРУЖИНА. *(Посміхається.)* "Про жінку" ... До чого тут піднесене, недосяжне?

ЧОЛОВІК. Саме жінка втілює в собі все, до чого прагне людина, чоловік, художник. У ній краса і таємниця, біль і розрада, спокій і пристрасть ...

ДРУЖИНА. Але ж я теж жінка.

ЧОЛОВІК. Та це ясно.

ДРУЖИНА. Ти любиш гарні, але порожні слова.

ЧОЛОВІК. Хтозна, може, те, що не можна пояснити, як раз найбільш потрібно?

(Глянувши

на ДІВЧИНУ.) І ще я думаю, що дружина повинна бути молодша за чоловіка на двадцять років. Тоді у неї весь час буде радісне відчуття своєї молодості, а у нього - що він нею володіє.

ДРУЖИНА. А що робити дружині, коли він помре? Однією залишатися - рано, а прилаштуватися - вже пізно.

ЧОЛОВІК. *(Безтурботно.)* Навіщо передчасно думати про смерть? *(Четверо Чоловіків в чорному вносять труну і зупиняються, тримаючи її на плечах. Їх супроводжує ЧОЛОВІК У бузковому.)* Вона відвідає нас не скоро ... будемо сподіватися. А поки що треба жити і *(скоса поглядаючи на труну)* радіти життю. Адже це так легко - забути про смерть. Потрібно просто зробити вигляд, що її немає ...

(ЧОЛОВІК в бузковому глузливо посміхається. По його знаку четверо ЧОЛОВІКІВ опускають труну на підлогу. ЧОЛОВІК продовжує з упертою рішучістю.) Її й справді немає. Раз я сам ніколи не дізнаюся про власну смерть, значить, вона для мене не існує. *(ЧОЛОВІК У бузковому хапає ЧОЛОВІКА за руку і тягне його до труни.*

ЧОЛОВІК виривається.)

ДРУЖИНА. Не розумію, чому ти так розхвилювався через мої прості життєві думки.

ЧОЛОВІК. Мимоволі думаєш - це може трапитися скоро *(ЧОЛОВІК У бузковому ствердно киває головою)*, а ти все ще не почав жити так, як хочеш.

ДРУЖИНА. Як би там не було, в одному ти безумовно маєш рацію: нам поки ще рано думати

про смерть.

ЧОЛОВІК. Ти гадаєш?

ДРУЖИНА. Звичайно. У нас з тобою попереду ще довгі роки. *(Одягає на себе сиву перуку, спина її згинається, плечі сутуляться, руки трясуться. ЧОЛОВІК з жахом дивиться на неї.)* Про що ти думаєш?

ЧОЛОВІК. Про довгі роки, які нас з тобою чекають.

ДРУЖИНА. *(Знімаючи перуку і випрямляючись.)* Ти скінчив вечеряти? Можна прибирати?

ЧОЛОВІК. Так.

(ДРУЖИНА прибирає зі столу. Чоловіки піднімають і відносять труну. ДІВЧИНА бере Чоловіка за руку і запрошує його йти за собою. Перед ними - собори, статуї, гори, ліси, водоспади, тюльпани ...)

ДРУЖИНА. Ти де?

ЧОЛОВІК. Що? *(Видіння зникають, музика обривається. ДІВЧИНА відходить в сторону.)*

ДРУЖИНА. Я звертаюся до тебе втретє, а ти не чуєш.

ЧОЛОВІК. Вибач.

ДРУЖИНА. Так що ти надумав?

ЧОЛОВІК. На рахунок чого?

ДРУЖИНА. Ми, здається, говорили про будинок.

ЧОЛОВІК. Про будинок? Поки нічого.

ДРУЖИНА. Я так втомилася від цього життя.

ЧОЛОВІК. Я теж.

ДРУЖИНА. Так більше тривати не може.

ЧОЛОВІК. Так більше тривати не може.

ДРУЖИНА. Треба щось змінювати.

ЧОЛОВІК. Треба щось змінювати.

ДРУЖИНА. Якщо весь час жити так, як не хочеш, можна збожеволіти.

ЧОЛОВІК. Якщо весь час жити так, як не хочеш, можна збожеволіти.

ДРУЖИНА. Можна збожеволіти.

ЧОЛОВІК. Можна збожеволіти.

(Довга пауза. ЧОЛОВІК і ДІВЧИНА дивляться один на одного.)

ДРУЖИНА. *(Стомлено).* Піду стелити ліжко. Кожного дня мрію виспатися, і постійно щось

заважає. Давай хоч сьогодні ляжемо раніше. Тобі це не зашкодить – ти став такий занурений в себе ...

ЧОЛОВІК. Вибач, ти щось сказала?

ДРУЖИНА. Запропонувала лягти раніше.

ЧОЛОВІК. *(Глянувши на ДІВЧИНУ.)* Але я ...

ДРУЖИНА. *(Прямуючи до дверей.)* Ти йдеш?

ЧОЛОВІК. Так.

(ДРУЖИНА йде. ЧОЛОВІК повільно йде за нею слідом, але в дверях повертається і зустрічається поглядом з ДІВЧИНОЮ. Довга пауза. ДІВЧИНА з сумною посмішкою робить м'який прощальний жест і зникає .)

ПЕЛІКАНИ У ПУСТЕЛІ

Я уподібнився пеліканові в пустелі, я став як пугач на руїнах;

Не сплю і сиджу, як пташка самотня на покрівлі.

Біблія, Псалом 101, 7-8.

Дійові особи:

Чоловік

Жінка

Лікар

Гість

Чоловік в темних окулярах

Його супутниця

Стара

(Обстановка - безладно розташовані предмети житла: стіл, стільці, широке неприбране ліжко, холодильник, газова плита, шафа, ширма. Ці різноманітні і різностильові предмети розставлені на порожньому просторі сцени, не підкоряючись будь-якому правильному плануванню. В глибині сцени - скульптура Родена "Вічна весна": оголена дівчина в обіймах юнака. У глибокому облізлому кріслі застигла СТАРА. Її висохла нерухома фігура майже непомітна. Поруч з нею - столик з ліками. З-за ширми з'являється приваблива ЖІНКА в строкатому халаті. В її руках телефон. Вона бере його з собою на ліжко, сідає і набирає номер.)

ЖІНКА. Лора, привіт. Де ти пропадала? Дзвоню тобі вже вкотре ... Нічого не сталося. Просто він скоро повинен прийти. Адже я ще не сказала тобі головного: сьогодні він зробить мені пропозицію ... Ні-ні, я знаю це абсолютно точно. Ти б бачила, як він на мене під час останньої зустрічі дивився ... Ну гаразд, мені треба допекти пиріг і причепуритися. Я тобі

ще подзвоню.

(Кладе слухавку, направляється до плити, відкриває духову шафу, перевіряє пиріг, накриває стіл скатертиною, потім підходить до дзеркала і, залишившись в самій близькій, уважно вивчає своє відображення. Знову бере слухавку.) Це я. Не знаю, яку мені одягти сукню. Він зараз буде, а я ще не одягнена. Яку вечірню? Чорну з вирізом? Я теж так думаю. Звичайно, хвилююся. Стільки років одна, і раптом ... Голова обертом йде. *(Кладе слухавку, залишає телефон на ліжку і, так і не одягнувши сукню, поспішає до плити. Відкинувши ковдру, з ліжка вилазить неголений ЧОЛОВІК в кальсонах і тягнеться до слухавки.)*

ЧОЛОВІК. Алло! Клініка? Я щодо виклику. Номер сто тридцять сім. Все в порядку? Нічого не змінилось? Дякую!

(ЧОЛОВІК кладе слухавку, простягає руку до штанів, перекинутих через спинку стільця, але, кинувши погляд на годинник, знову лягає на ліжко поверх ковдри і байдуже дивиться в стелю. Тим часом ЖІНКА повертається від плити, дістає з шафи туплі і чорну вечірню сукню,

виймає зі шкриньки нитку перлів і ретельно одягається перед дзеркалом. Стара бере в руки альбом зі старими фотографіями і починає розглядати їх, сумно посміхаючись і похитуючи головою. Скінчивши одягатися, ЖІНКА сервірує стіл. Знову підходить до дзеркала, потім з

сумнівом дивиться на фарфор, срібло і кришталь обідніх приборів. Бере слухавку.)

ЖІНКА. Лора, це знову я. Може, даремно я одягла чорну сукню? Ну так, вона мені пасує, але ... Людина прийде для інтимної розмови, а я вирядилася як на урочистий прийом ... Все це повинно відбутися як би ненароком, а у нього складеться враження, що я цілий день до цього готувалася. Пиріг, шампанське, перли ... Ти теж так думаєш? Правильно. Що-небудь просте, але привабливіше. *(Як тільки ЖІНКА кладе слухавку, її відразу бере ЧОЛОВІК.)*

ЧОЛОВІК. Алло! Клініка? Я щодо виклику. Номер сто тридцять восьмий. Все в порядку? Нічого не змінилось? Дякую.

(ЧОЛОВІК натягує штани і сорочку, приймаючи пристойний, хоча і неохайний вигляд. ЖІНКА повільно переодягається. СТАРА хоче взяти пляшечку з ліками, але руки погано слухаються її, і вона упускає пляшечку на підлогу. Важко дихаючи, входить пристойно одягнений літній чоловік. Зробивши два-три кроки, він зі стогоном опускається на підлогу. ЧОЛОВІК стурбовано кидається до нього.)

Гей!

(Літня людина не відповідає. ЧОЛОВІК перевіряє у лежачого пульс, хапає зі столика Старої шприц і робить укол. ЖІНКА прибирає зі столу шампанське і кришталі. Той що прийшов відкриває очі.)

Вам краще?

ЛІКАР. Дякую. Не варто турбуватися.

ЧОЛОВІК. Що з вами?

ЛІКАР. Дурниці. Астма, радикуліт, печінку. П'ятий поверх, не перший раз. Ліфт не працює, серце теж. У будь-якому разі, дуже вдячний. *(Піднімається і тисне Чоловікові руку.)*

ЧОЛОВІК. Хто ви такий?

ЛІКАР. За викликом. Дев'ятнадцята година, до номеру сто тридцять сім.

ЧОЛОВІК. Так ви лікар?

ЛІКАР. Хіба не схожий? Попрошу квитанцію. *(ЧОЛОВІК риється в кишенях брюк і дістає квитанцію.)* Все вірно. Петро ... Як ваше прізвище?

ЧОЛОВІК. Петро.

ЛІКАР. Це ім'я. А прізвище?

ЧОЛОВІК. Просто Петро. У клініці сказали, що головне - сплатити вперед, а називати себе я можу, як завгодно.

ЛІКАР. Ну що ж, Петро так Петро. Мені це дійсно все одно. *(Похитнувшись, хапається за край столу.)*

ЧОЛОВІК. Вам знову погано?

ЛІКАР. Дурниці. Пульс дев'яносто, тиск двісті, вік сімдесят. Я звик. *(Валиться на ліжку.)*

ЧОЛОВІК. *(З ліками і склянкою води).* Таблетку?

ЛІКАР. Із задоволенням. *(Ковтає таблетку.)* Мерсі. Дозвольте віддихатися. Зараз ще тільки без п'яти сім.

(СТАРА намагається встати, щоб підняти ліки, що впали, але не може відірвати паралізоване тіло від крісла. ЖІНКА надягає скромну домашню сукню, дивиться в дзеркало і дзвонить по телефону.)

ЖІНКА. Я тобі ще не набридла? Ні, не прийшов. Не знаю, що й думати. Чи кохаю я його?

Важко сказати, адже ми познайомилися нещодавно. Одне я знаю твердо: я хочу його любити. Я взагалі хочу любити ... Бути коханою теж, але головне - кохати. Я хочу для нього жити. Я подарую йому таку турботу ... Це не передати. Я буду капці в зубах йому приносити. Ні, він прийде. Ти не уявляєш, як я в нього вірю. *(Кладе слухавку і тут же знову набирає номер.)*

Слухай, я ж не сказала головного: я змінила сукню, прибрала квіти і шампанське, і відразу

стало якось сумно і несвятково. Він може подумати, що я зовсім на нього не чекала. Та й сама я не дуже ... Може, надіти щось біле? Біле - це завжди красиво ... Так-так, звичайно.

(Кладе слухавку, знову ставить на стіл квіти, дістає з шафи білу сукню і переодягається. Входить пара - ЧОЛОВІК в темних окулярах і його Супутниця.)

СУПУТНИЦЯ. Почекай хвилинку тут.

ЧОЛОВІК У ТЕМНИХ ОКУЛЯРАХ. Не йди будь ласка.

СУПУТНИЦЯ. Сиди спокійно, я скоро повернуся. *(Ховається за ширмою. ЧОЛОВІК У ТЕМНИХ ОКУЛЯРАХ сідає і застигає в напруженій позі.)*

ЛІКАР. *(Лежачи на ліжку.)* Дев'ятнадцята година. Слухаю вас.

ЧОЛОВІК. Бачите...

ЛІКАР. *(Перериваючи.)* А втім, Ні. Спочатку вийміть з моєї сумки стетоскоп. Дякую. Тепер зніміть сорочку. Нахиліться до мене. Ось так. Дихайте. *(Продовжуючи лежати, прослуховує пацієнта.)* Прокляте серце ... Не у вас, у мене. У вас все в порядку. Що, власне, у вас болить?

ЧОЛОВІК. Нічого.

ЛІКАР. *(Від подиву сідає.)* Тобто як це "нічого"? Навіщо ж ви викликали лікаря, та ще й платного?

ЧОЛОВІК. Зараз я вам спробую пояснити ...

ЛІКАР. Пояснювати нічого не треба. Скажіть просто, у вас болить що-небудь чи ні?

ЧОЛОВІК. Розумієте ...

ЛІКАР. Так чи ні?

ЧОЛОВІК. Так.

ЛІКАР. Що саме?

ЧОЛОВІК. Душа.

ЛІКАР. Так би відразу і сказали. *(Встає і закриває саквояж.)* Коли болить душа, треба викликати психіатра, а не терапевта. До побачення. Я поспішаю.

ЧОЛОВІК. Ви жартуєте ... Я так чекав вашого приходу ... Сидіть, я прошу вас.

ЛІКАР. І не подумаю. *(Рішуче прямує до дверей, але раптом зупиняється і хапається за серце.)* Ох ... *(Опускається на стілець.)*

ЧОЛОВІК. Ще таблетку?

ЛІКАР. Я б вважав за краще чарку коньяку.

ЧОЛОВІК. Хвилиночку

(ЧОЛОВІК наливає і подає коньяк. ЧОЛОВІК У ТЕМНИХ ОКУЛЯРАХ робить кілька неспокійних рухів, потім встає, як би збираючись кудись йти, але знову сідає і застигає.)

ЛІКАР. *(Випивши коньяк.)* П'ять зірочок. Сорок шість градусів. Мені знову двадцять років. Мерсі. І до побачення.

ЧОЛОВІК. Ви все ж таки йдете?

ЛІКАР. Ясна річ.

ЧОЛОВІК. *(Перегороджуючи йому дорогу.)* Я вас не відпущу.

ЛІКАР. Цікаво яким чином?

ЧОЛОВІК. За правилами вашої клініки візит лікаря повинен тривати не менше тридцяти хвилин, якщо цього вимагає хворий. Я дізнався. Якщо ви зараз підете, я подам скаргу.

ЛІКАР. *(Зітхає і сідає.)* Ну добре, розповідайте, що там у вас.

ЧОЛОВІК. Хіба можна розповісти про все, що мучить, за чверть години?

ЛІКАР. А ви тільки найголовніше.

ЧОЛОВІК. Найголовніше ... Найголовніше ... Лікарю, найголовніше - мені все стало огидним.

ЛІКАР. Що саме?

ЧОЛОВІК. Усе. Служба, вулиці, люди ... Я не можу дивитися телевізор, не включаю комп'ютер, не читаю газет.

ЛІКАР. Ну і що?

ЧОЛОВІК. Вас це не дивує?

ЛІКАР. Ні.

ЧОЛОВІК. І не викликає співчуття?

ЛІКАР. Виписати вам що-небудь заспокійливе?

ЧОЛОВІК. Я знаю, що ви думаєте: перевтома, депресія, стрес, невроз і інші медичні штучки. Але я абсолютно здоровий.

ЛІКАР. Чого ж ви від мене хочете?

ЧОЛОВІК. Співчуття.

ЛІКАР. Це теж входить в правила клініки?

ЧОЛОВІК. Це входить в обов'язки будь-якого лікаря.

ЛІКАР. Ну добре, я вам дуже співчуваю. А тепер дайте поміряти вам тиск.

ЧОЛОВІК. *(Нетерпляче.)* Навіщо?

ЛІКАР. Мій обов'язок. Ви так добре вивчили наші правила, повинні б знати. *(Дістає прилад і, незважаючи на протести Чоловіки, міряє йому тиск.)*

ЖІНКА. *(Телефонує.)* Лора, його немає і немає. Щось сталося, я впевнена ... Так, я в білому, але це неважливо. Аби він прийшов. *(Кладе слухавку, нервово ходить по квартирі, безцільно перекладаючи речі з місця на місце.)*

ЛІКАР. *(Складаючи прилад.)* Тиск в нормі. Просто відмінний тиск. Я вам дико заздрю.

ЧОЛОВІК. Я ж казав, що його не потрібно міряти.

ЛІКАР. Всі ми робимо безліч непотрібних речей.

ЧОЛОВІК. Тепер, коли всі формальності виконані, ви можете, нарешті, мене вислухати?

ЛІКАР. А як щодо направлення в лабораторію або до фахівця?

(ЧОЛОВІК робить нетерплячий жест.) Я це кажу до того, що, коли півгодини пройнуть, у мене вже не буде часу писати.

ЧОЛОВІК. Лікарю, ви можете поговорити зі мною по-людськи? Адже, в решті решт, я заплатив за це гроші, чорт забирай!

ЛІКАР. *(Спокійно склавши саквояж.)* Я слухаю. *(Пауза. ЛІКАР дивиться на годинник.)* Що ж ви мовчите?

ЧОЛОВІК. Мене вбиває ваша байдужість.

ЛІКАР. Залишилося чотири хвилини. Якщо вам є що сказати, поквартуйтеся ...

ЧОЛОВІК. *(Нервово.)* Не можу зосередитися ... Втратив думку ...

ЛІКАР. Ви закінчили на тому, вірніше, почали з того, що вам все противне.

ЧОЛОВІК. А так ... Вірно ... Це найголовніше. Все противне. Бадьорі посмішки. Бездоганні костюми. Гроші, гроші, гроші ... Все ненависно.

ЛІКАР. Усе?

ЧОЛОВІК. Усе.

ЛІКАР. Нісенітниця. Я вам не вірю.

ЧОЛОВІК. Як хочете.

ЛІКАР. Скажіть, вам противний запах лісу, літнього соснового лісу в сонячний день?

ЧОЛОВІК. Запах лісу? Ні звичайно.

ЛІКАР. Смак хорошої кави?

ЧОЛОВІК. Ні.

ЛІКАР. Може, вам огидні красиві жінки? Польові квіти? Музика Моцарта? Мовчите? Якого ж біса ви вважаєте, що розчарувалися у всьому на світі?

ЧОЛОВІК. Добре. Нехай мені огидне не все. Нехай багато. Але не в цьому суть.

ЛІКАР. Так, суть не в цьому. Хочете, я скажу, в чому вона?

ЧОЛОВІК. Я цього добиваюся від вас останні півгодини.

ЛІКАР. *(Глянувши на годинник.)* Які, до речі, минули. *(Встає.)*

ЧОЛОВІК. Але ви ж обіцяли мені сказати ...

ЛІКАР. Іншим разом. На все добре.

ЧОЛОВІК. Ні, ви не можете так піти!

ЛІКАР. Дорогий Петре, ваш час скінчився. Мені шкода. *(Бере саквояж.)*

ЧОЛОВІК. *(Загороджуючи ЛІКАРЯ дорогу.)* І все-таки вам доведеться потерпіти мене ще трошки.

ЛІКАР. На мене чекає наступний хворий.

ЧОЛОВІК. Але наступний хворий - це я.

ЛІКАР. *(Дивлячись в блокнот.)* Час?

ЧОЛОВІК. Сьома тридцять.

ЛІКАР. Прізвище?

ЧОЛОВІК. Павло.

ЛІКАР. Чому Павло, якщо ви Петро? А втім, мені абсолютно все одно. Попрошу квитанцію.

ЧОЛОВІК. *(Простягаючи квитанцію.)* Сто тридцять вісім.

ЛІКАР. *(Звіряючи з блокнотом.)* Все вірно. Що у вас болить?

ЧОЛОВІК. Нічого. Я ...

ЛІКАР. Зніміть сорочку, я прослухаю ваше серце.

ЧОЛОВІК. Але ж ви ж тільки що ...

ЛІКАР. Дорогий Павло, то була людина номер сто тридцять сім, а тепер – сто тридцять вісім.

ЧОЛОВІК. Але ж і той, і інший ...

ЛІКАР. Дихайте. *(Прослуховувати серце.)*

ЖІНКА. *(По телефону.)* Його немає. Я просто місця собі не знаходжу ... Так, я знаю, що робити нічого не треба. Я знаю, що краще за все не чекати ... Але я більше не можу. Вибач, я тебе весь час турбую ... Спробую взяти себе в руки. *(Кладе трубку.)*

ЛІКАР. А тепер подивимося, який у вас тиск.

ЧОЛОВІК. Лікарю, досить клеяти дурня. Ми знову даремно витратимо час.

ЛІКАР. Прошу вас, не заважайте мені. *(Вимірює тиск.)*

(Паралізована СТАРА знову намагається дотягнутися до пляшечки з ліками. ЧОЛОВІК в темних окулярах неспокійно совається на стільці. Входить привабливий ЧОЛОВІК з пляшкою вина і букетом в руках.)

ГІСТЬ. Дозвольте?

ЖІНКА. *(Не вірячи своїм очам.)* Ви ?!

ГІСТЬ. Не чекали? Адже я ж обіцяв. Забули?

ЖІНКА. Звичайно, не забула! .. Я дуже чекала ... Тобто, не чекала, але ... Проходьте, чого ж ви стоїте ...

ГІСТЬ. *(Вручаючи вино і квіти.)* Це вам.

ЖІНКА. Ну навіщо ж ... Дуже дякую. Прекрасний букет.

ГІСТЬ. Вам дуже личить ця сукня. Справжня наречена. До речі, я хочу вам сказати ...

(Після паузи.) Ви тут одна?

ЖІНКА. Так.

ГІСТЬ. Ви взагалі одна живете?

ЖІНКА. Так.

ГІСТЬ. Дуже мило і затишно. Ці фіранки - просто чудо. У вас відмінний смак.

ЖІНКА. *(Збентежено.)* Я поставлю чай.

ГІСТЬ. Дозвольте, я вам допоможу. *(ЖІНКА наливає в чайник воду, ГІСТЬ відкорковує пляшку, допомагає взяти чашки і т. д.)*

ЛІКАР. *(Складаючи прилад.)* Тиск в нормі. Просто ідеальний тиск. Мені б ваші роки.

ЧОЛОВІК. Лікарю, заради бога, припиніть. Я хочу почути живі слова, адже ви обіцяли сказати мені ...

ЛІКАР. *(Перериваючи.)* Так! Так я пам'ятаю. Але спочатку подивіться, на кого ви схожі. Неголене, нечесане, бог знає як одягнена істота. А ваше житло? Воно як гніздо павука, який сам влип у свою павутину. У труні набагато затишніше. *(Підходить до плити.)* Я впевнений, що чай ви заварюєте в каструлі з-під риби, а котлети грієте прямо на вогні, начепивши на іржаву виделку. Втім, чи є у вас котлети? *(Розкриваючи холодильник.)* Ну звичайно, порожньо. Дорогий Павло, чо чого Ви скотилися? Не можна ж так. *(Продовжує критично оглядати квартиру.)*

ЖІНКА. Будьте ласкаві, дістаньте з холодильника лимон.

ГІСТЬ. *(Відкриваючи холодильник.)* Ого! Скільки у вас тут різної смакоти! Ви дивовижна господиня!

ЖІНКА. Ну що ви ... Просто я звикла, щоб в будинку було все необхідне. *(Хоче взяти лимон. ГІСТЬ утримує її руку. ЖІНКА опускає очі.)* Мені потрібно нарізати лимон.

ГІСТЬ. Я зроблю це сам.

ЖІНКА. *(Вивільняючи руку.)* Я накрию поки на стіл. *(ЖІНКА накриває частину столу білосніжною скатертиною і ставить на неї квіти, кришталь, шампанське і т. д.)*

ЧОЛОВІК, *розстеливши газету, ставить на іншому кінці пляшку коньяку, кусень хліба і шматок ковбаси.)*

ЧОЛОВІК У ТЕМНИХ ОКУЛЯРАХ. *(Неспокійно.)* Де ти? Ти ж обіцяла скоро повернутися. *(Помовчавши.)* Чому ти не відповідаєш?

ЧОЛОВІК. *(Випивши свій коньяк.)* Ось, ви вважаєте, що я «скотився». Але я піднімаюся. Питання в тому, що вважати верхом, і що - низом. І я раніше ставив собі ваші безглузді цілі, головна з яких - всім подобатися. Жінкам, начальству, натовпу. І у мене були ваші заповітні мрії - гроші, популярність, влада. І у мене були ваші печалі. Але тепер я вище цього. Так, я давно не був в перукарні і ношу діряві туфлі, але хіба так вже важливо, чи голився Ейнштейн і в якому взутті йшов на Голгофу Христос?

ЛІКАР. До чого ж ви прагнете тепер?

ЧОЛОВІК. Я намагаюся жити по-справжньому. Чи не розмінювати себе на дрібниці, не лукавити.

ЛІКАР. Ну і як виходить?

ЧОЛОВІК. Не знаю. Поки я досяг лише половини шляху. Я не роблю підлостей, але і не роблю нічого хорошого. Я відмовився від усього, що мені ненависне, але й не знайшов, що хочу. Розлучився з тими, хто був чужий, але не зустрів тих, хто став би мені близький.

ЛІКАР. В цьому і є причина вашої меланхолії. Ви самотній, друже мій, а самотності не любите. Ось ви і дійшли до того, що на останні гроші наймаєте платного співрозмовника.

ЧОЛОВІК. Я не приховую, мені потрібен друг.

ЛІКАР. Жінка.

ЧОЛОВІК. Так, жінка. Але не будь-яка, а єдина.

ЛІКАР. Ви шукаєте ідеал?

ЧОЛОВІК. Зовсім ні. Нехай вона буде з нерівностями, подряпинами і гострими кутами. Але ці кути повинні збігатися з моїми зазублинами.

ЛІКАР. Чи існує вона, ця рідна вам душа?

ЧОЛОВІК. Вона є, але як знайти її серед мільйонів? Чим складніше замок, тим важче підібрати до нього ключ.

ЛІКАР. Який же висновок?

ЧОЛОВІК. Давайте вип'ємо.

(Мовчки п'ють. ЖІНКА і її ГІСТЬ теж за столом. Гість відкриває шампанське і розливає його по келихах.)

ЖІНКА. За що ми п'ємо?

ГІСТЬ. За зустріч!

ЖІНКА. За зустріч!

ГІСТЬ. За те, щоб справдилися всі ваші бажання.

ЖІНКА. Вам торт або пиріг?

ГІСТЬ. Шматочок пирога. Адже ви готували його самі.

ЖІНКА. *(Трохи кокетливо.)* А я візьму собі торт. Адже його принесли ви.

ГІСТЬ. Дякую. *(Оглядаючи кімнату.)* А хто живе поруч?

ЖІНКА. Ніхто. Я живу тут одна.

ГІСТЬ. Чудово. Значить, ви самі собі господиня. А вам не буває іноді нудно?

ЖІНКА. Не тільки нудно, але і страшно.

ГІСТЬ. Чого вам боятися?

ЖІНКА. Хіба мало ... Наприклад, захворію, буду кликати на допомогу, а ніхто не почує.

ГІСТЬ. Ну-ну, викиньте з голови ці думки. Давайте краще вип'ємо ще.

ЖІНКА. Я не звикла до вина.

ГІСТЬ. Іноді можна трохи собі і дозволити. *(Піднімає келих.)* За вашу красу і чарівність. *(П'ють.)* Ви танцюєте?

ЖІНКА. Трохи.

ГІСТЬ. Може, поставимо що-небудь повільне? Тільки спочатку ще один тост! За вас! Ну-ну, не ставте келих, пийте до дна. Ось так. *(П'ють. ЖІНКА вмикає музику і танцює з ГОСТЕМ. Паралізована СТАРА сповзає на підлогу і тягнеться до ліків, що видкотилися від неї в*

недосяжну далечінь - на два або три метри. А мелодія танцю продовжує звучати, повільна, ностальгічна.)

ЧОЛОВІК. *(Зробивши ще один ковток.)* Знаєте, про що я зараз думаю? Може, я дійсно скочуюсь. Ви говорите, штани не випрані і квартира занедбана. А навіщо мені її прибирати? Для кого голитися?

ЛІКАР. Для себе.

ЧОЛОВІК. Ні-ні, це несерйозно. Як не крути, але кожен з нас, навіть найбільший егоїст, живе для інших. Ми чекаємо від них любові і допомоги і самі хочемо любити і допомагати. Навіть закінченому негідникові потрібні люди - хоча б для того, щоб їх кривдити. А поруч зі мною нікого, розумієте?

(СТАРА продовжує тягнутися до ліків.)

ЛІКАР. Розумію. Я теж самотній.

ЧОЛОВІК. Ні, ви не розумієте. У вас сім'я, дружина ...

ЛІКАР. Дружина - це найгірший вид самотності.

ЧОЛОВІК. А діти?

ЛІКАР. Коли тобі за сімдесят, починаєш сумніватися, чи потрібен ти дітям і взагалі кому-небудь на світі. Ось зараз я вийду від вас і, можливо, впаду десь на сходах ... І, думаєте, хто-небудь буде мене шукати?

ЧОЛОВІК. Так може, краще перестати?

ЛІКАР. Що перестати?

ЧОЛОВІК. Ну ... ходити по сходах.

ЛІКАР. І що тоді? *(Помовчавши.)* Ні, краще я буду ходити.

ЧОЛОВІК. Втомлюєтеся?

ЛІКАР. А як ви думаєте? Стільки людей, і у кожного своя історія. Але продовжуйте. Чи не для того ви заплатили гроші, щоб вислуховувати мене.

ЧОЛОВІК. Лікарю, а чому б вам не зайти до мене ще раз? Коли-небудь, просто так...

ЛІКАР. Я б із задоволенням ... Але справи ... З восьмої до третьої, з четвертої до дев'ятої ...

ЧОЛОВІК. Ось бачите ...

ЛІКАР. Нічого не вдієш.

ЧОЛОВІК. Раніше самотність мене обтяжувала, тому що я хотів чогось для себе. Турботи, тепла. Я чомусь вважав, що маю на це право. Тепер я хочу сам подати комусь руку. Я хочу бути для когось кимось. Але ніхто не має потреби в мені. Ніхто.

(Стара, залишивши спроби дотягнутися до ліків, робить тепер безуспішні зусилля, щоб піднятися назад в крісло. А музика продовжує звучати.)

Адже є ж, напевно, хтось, кому я потрібен. Але де він, цей хтось, де? Від цих думок я божеволію. Цілими днями сиджу на ліжку, розгойдуюсь, як китайський бовтунчик на старому годиннику, і повторюю - де, де, де?

ЧОЛОВІК У ТЕМНИХ ОКУЛЯРАХ. Де, де я? *(Встає.)* Тебе ще немає? *(Мовчання.)*

Тут є хто небудь? *(Намагається зробити кілька кроків, але, наткнувшись*

на стіл, зупиняється і благально простягає руки.) Допоможіть, я не бачу. Ви розумієте, що значить не бачити? *(На сцені і в залі гасне світло. Голос Сліпого звучить в повній темряві.)* Я вас запитую - якщо тільки тут хто-небудь є - ви розумієте, що значить темрява і невідомість?

(Мовчання.) Ви запитаете - чому я розмовляю, якщо нікого немає. А для мене завжди немає нікого і нічого. А може, я помиляюся? *(Мовчання.)* Скажіть, ви є? *(Не отримавши відповіді, бредє на своє місце, натикаючись на меблі. З першим словом ЖІНКИ знову спалахує світло.)*

ЖІНКА. *(Перестаючи танцювати.)* У мене голова йде обертом. Може, знову сядемо за стіл?

ГІСТЬ. *(Продовжуючи обіймати ЖІНКУ за талію.)* Ні, весь час за столом - це ... одноманітно. Мені більше подобається стояти так, відчувати вас поряд ...

ЖІНКА. *(Намагаючись звільнитися.)* Давайте краще поговоримо про що-небудь.

ГІСТЬ. Все вже сказано-пересказано. Я думаю, у нас знайдуться і інші заняття.

(Обіймає ЖІНКУ все наполегливіше.)

ЖІНКА. Боюся, ви забагато випили.

ГІСТЬ. Я абсолютно тверезий.

ЖІНКА. Прошу вас, сядьмо до столу.

ГІСТЬ. *(Зі смішком.)* Мене приваблюють інші меблі. *(Тягне приголомшену ЖІНКУ до ліжка)*

ЖІНКА. Що ви робите? Відпустіть!

ГІСТЬ. *(Грубо.)* Перестань ламатися. Пограли в цнотливість, і досить.

ЖІНКА. Пустіть!

ГІСТЬ. Не прикидайся незайманою.

ЖІНКА. *(Вириваючись.)* Ось ти який! Іди!

ГІСТЬ. Спочатку отримаю, за чим прийшов.

ЖІНКА. *(В розпачі)* А за чим ти прийшов?

ГІСТЬ. Сама знаєш, не маленька. *(Підходить до неї впритул.)*

ЖІНКА. Прошу тебе, не треба.

ГІСТЬ. А навіщо кликала?

ЖІНКА. Не чіпай! Я закричу.

ГІСТЬ. Хто почує? *(Зриває з неї сукню.)*

ЖІНКА. Допоможіть! Допоможіть хоч хто-небудь!

(ЧОЛОВІК і ЛІКАР меланхолійно попивають коньяк. СТАРА безпорадно лежить на підлозі в декількох сантиметрах від пляшечки. СЛІПІЙ робить кілька кроків вперед. З першим його словом сцена і зал занурюються в темряву)

СЛІПІЙ. Навіщо ти це зробила? Чому ти залишила мене одного? *(Чути звук його невпевнених спотикання кроків.)* Де вихід? Якщо тут хтось є, допоможіть! Невже так важко - сказати, де вихід? Або ви теж не бачите одне одного? Або вас немає взагалі? Скажіть - ви є?

(Сліпий замовкає. Коли знову запалюється світло, на сцені немає вже ні СЛІПОГО, ні ЛІКАРЯ, ні ГОСТЯ. ЧОЛОВІК на самоті сидить на колишньому місці за столом з чаркою в руках. СТАРА борсається на підлозі. ЖІНКА лежить в ліжку. Дзвонить телефон. ЖІНКА бере слухавку. Голос її безбарвний і порожній.)

ЖІНКА. Так. Звичайно, це я. Нічого не сталося. Тобі здається. Ні. Так і не прийшов. Я кажу - той, на кого я чекала, не прийшов. Не знаю. Думаю, ніколи.

(Поки ЖІНКА розмовляє, ЧОЛОВІК допиває пляшку, знімає сорочку і штани і залазить в ліжку, але не лягає, а залишається сидіти, механічно розгойдуючись і повторюючи одне й те саме слово.)

Не треба мене втішати, я абсолютно спокійна. Я давно вже засвоїла, що нікому не потрібна і ніколи не буду потрібна. Треба дивитися правді у вічі. Може, і є на світі ВІН, але мені його вже ніколи не зустріти. Ти не згодна? Тоді відповідай на одне просте запитання - де він?

ЧОЛОВІК. *(Розгойдуючись.)* Де? .. Де? .. Де? ..

(А в "Вічній весні" юнак і дівчина - молоді, гнучкі, повні життя і любові - як і раніше злиті в нерозривній єднанні душ і тіл.)

КІНЕЦЬ